ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΗΣ 2ας ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1982 [1]

Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων κατά Βασιλείου τοῦ Βελγίου

«Παράβαση — Μή ἐφαρμογή ὁδηγίας περί τῶν στερεῶν ἀποβλήτων»

Ὑπόθεση 69/81

Περίληψη

Κράτη μέλη — Ὑποχρεώσεις — Ἐκτέλεση ὁδηγιῶν — Παράβαση — Δικαιολογία — Μή δεκτή
(Συνθήκη ΕΟΚ ἄρθρο 169)

Ἕνα Κράτος μέλος δέν δύναται νά ἐπικαλεσθεῖ διατάξεις, τήν ἀκολουθουμένη πρακτική ἤ καταστάσεις τῆς ἐσωτερικῆς ἐννόμου τάξεώς του γιά νά δικαιολογήσει τήν μή τήρηση τῶν ὑποχρεώσεων πού ἀπορρέουν ἀπό τίς κοινοτικές ὁδηγίες.

Στήν ὑπόθεση 69/81,

Ἐπιτροπη των Ευρωπαϊκων Κοινοτητων, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν νομικό της σύμβουλο René-Christian Béraud, μέ ἀντίκλητο τόν Oreste Montalto, μέλος τῆς νομικῆς της ὑπηρεσίας, κτίριο Jean Monnet, Kirchberg, Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Βασιλειου του Βελγιου, ἐκπροσωπουμένου ἀπό τόν Robert Hoebaer, διευθυντοῦ τοῦ ὑπουργείου ἐξωτερικῶν, ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου καί συνεργασίας γιά τήν ἀνάπτυξη, μέ τόπο ἐπιδόσεων στό Λουξεμβούργο τήν ἕδρα τῆς πρεσβείας τοῦ Βελγίου,

καθ' οὗ,

1 — Γλώσσα διαδικασίας: ἡ γαλλική.

πού ἔχει ὡς ἀντικείμενο αἴτηση περί ἀναγνωρίσεως τῆς παραβάσεως τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ Βασιλείου τοῦ Βελγίου πού ὑπέχει ἐκ τῆς συνθήκης, ἡ ὁποία προκύπτει ἀπό τήν μή ἐφαρμογή, ἐντός τῆς ταχθείσης προθεσμίας, τῆς ὁδηγίας 75/442 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 15ης Ἰουλίου 1975, περί στερεῶν ἀποβλήτων (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 15/001, σ. 86 ἐπ.),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο ἀπό τούς J. Mertens de Wilmars, πρόεδρο, G. Bosco, A. Touffait καί O. Due, προέδρους τμήματος, P. Pescatore, Mackenzie Stuart, A. O'Keeffe, T. Koopmans, U. Everling, A. Χλωρό καί F. Grévisse, δικαστές,

γενικός εἰσαγγελεύς: F. Capotorti
γραμματεύς: A. Van Houtte

ἐκδίδει τήν ἀκόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Τά πραγματικά περιστατικά τῆς ὑποθέσεως, ἡ ἐξέλιξη τῆς διαδικασίας, τά αἰτήματα καθώς καί οἱ ἰσχυρισμοί καί τά ἐπιχειρήματα τῶν διαδίκων, ἔχουν συνοπτικῶς ὡς ἑξῆς:

I — Πραγματικά περιστατικά καί ἔγγραφη διαδικασία

1. Ἡ ὁδηγία 75/442 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 15ης Ἰουλίου 1975, περί στερεῶν ἀποβλήτων (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 15/001, σ. 86 ἐπ.) συγκαταλέγεται μεταξύ τῶν διαφόρων πράξεων τῆς Κοινότητος, οἱ ὁποῖες, βασιζόμενες στά ἄρθρα 100 καί 235 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, ἐγγράφονται στό πλαίσιο τῆς κοινοτικῆς πολιτικῆς στόν τομέα τῆς προστασίας τοῦ περιβάλλοντος.

Βασικός στόχος τῆς ἐν λόγω ὁδηγίας εἶναι ἡ προστασία τῆς ὑγείας τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ περιβάλλοντος κατά τῶν ἐπιβλαβῶν ἐπιδράσεων πού προκαλοῦνται ἀπό τήν συγκέντρωση, τήν μεταφορά, τήν ἐπεξεργασία, τήν ἐναποθήκευση καί τήν ἀπόθεση τῶν ἀποβλήτων. Τά Κράτη μέλη λαμβάνουν τά κατάλληλα μέτρα γιά τήν προώθηση τοῦ περιορισμοῦ τῆς ἀνακυκλώσεως καί τῆς ἐπεξεργασίας τῶν στερεῶν ἀποβλήτων, τήν ἐξ αὐτῶν λήψη πρώτων ὑλῶν καί ἐνεργείας καθώς καί κάθε ἄλλης μεθόδου πού ἐπιτρέπει τήν ἐπαναχρησιμοποίηση τῶν στερεῶν ἀποβλήτων.

Κατά τό ἄρθρο 13 τῆς ὁδηγίας, τά Κράτη μέλη θέτουν σέ ἰσχύ τά ἀναγκαῖα μέτρα

γιά νά συμμορφωθοῦν πρός τήν ὁδηγία ἐντός προθεσμίας εἴκοσι τεσσάρων μηνῶν ἀπό τῆς κοινοποιήσεώς της καί ἐνημερώνουν σχετικά ἀμέσως τήν Ἐπιτροπή. Δεδομένου ὅτι ἡ ὁδηγία ἐκοινοποιήθη στό Βασίλειο τοῦ Βελγίου τήν 18η Ἰουλίου 1975, ἡ ἐν λόγω προθεσμία ἐξέπνευσε τήν 18η Ἰουλίου 1977.

2. Ἡ Ἐπιτροπή, ἐπειδή ἔκρινε ὅτι ἦταν ἀναγκαῖες διατάξεις προσαρμογῆς τοῦ βελγικοῦ δικαίου, ἀλλά δέν ἐνημερώθη ἐπί τῆς θεσπίσεως τέτοιων διατάξεων, ἐκάλεσε τήν βελγική Κυβέρνηση, μέ ἐπιστολή τῆς 9ης Ἰανουαρίου 1979, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 169 πρῶτο ἐδάφιο τῆς συνθήκης, νά ὑποβάλει τίς παρατηρήσεις της ἐντός προθεσμίας δύο μηνῶν.

Μέ ἐπιστολή τῆς 13ης Ἰουλίου 1979, ἡ βελγική κυβέρνηση ἐπληροφόρησε κυρίως τήν Ἐπιτροπή ὅτι, ἤδη ἀπό τοῦδε, τά ὑφιστάμενα νομοθετικά ἤ κανονιστικά κείμενα ἐπέτρεπαν τήν ἐφαρμογή ὁρισμένων διατάξεων τῆς ὁδηγίας, ἀλλά ὅτι ἡ πλήρης ἐκτέλεσή της προσκρούει σέ δυσχέρειες πού ἀπορρέουν ἀπό τήν «ἐμμένουσα ἀβεβαιότητα ὡς πρός τήν ἀκριβή κατανομή τῶν ἁρμοδιοτήτων πού θά προκύψει ἀπό τήν ἀναληφθεῖσα θεσμική μεταρρύθμιση» καθώς καί ἀπό τήν «σημαντική καθυστέρηση πού συσσωρεύεται στό Κοινοβούλιο».

Τήν 23η Ἰουλίου 1979, ἡ Ἐπιτροπή ἐξέδωσε τήν ἠτιολογημένη γνώμη πού προβλέπεται ἀπό τό ἄρθρο 169 πρῶτο ἐδάφιο τῆς συνθήκης. Μέ τήν ἐν λόγω γνώμη, πού διεβιβάσθη στήν βελγική κυβέρνηση μέ ἐπιστολή τῆς 27ης Ἰουλίου 1979, τό Βασίλειο τοῦ Βελγίου ἐκλήθη νά συμμορφωθεῖ πρός αὐτήν ἐντός προθεσμίας δύο μηνῶν.

Μέ ἐπιστολή τῆς 14ης Νοεμβρίου 1979, ἡ βελγική κυβέρνηση ἐπεβεβαίωσε ὅτι ἡ μή μεταφορά τῆς ὁδηγίας στό ἐθνικό δίκαιο ἦταν ἔμμεση συνέπεια τῆς βαθείας θεσμικῆς μεταρρυθμίσεως πού εὑρίσκεται ἐν ἐξελίξει στό Βέλγιο καί ἐζήτησε συμπληρωματική προθεσμία ἑνός ἔτους.

Ἡ Ἐπιτροπή, ἐπειδή δέν ἔλαβε ἐπί τοῦ θέματος καμμία μεταγενέστερη πληροφορία ἀπό τίς βελγικές ἀρχές, ἤσκησε τήν παροῦσα προσφυγή, ἡ ὁποία ἐπρωτοκολλήθη στήν γραμματεία τοῦ Δικαστηρίου τήν 3η Ἀπριλίου 1981.

Τό Δικαστήριο, κατόπιν ἐκθέσεως τοῦ εἰσηγητοῦ δικαστοῦ καί μετ' ἀκρόαση τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως, ἀπεφάσισε τήν ἔναρξη τῆς προφορικῆς διαδικασίας χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή ἀποδείξεων.

II — Αἰτήματα τῶν διαδίκων

Ἡ *Ἐπιτροπή* ζητεῖ ἀπό τό Δικαστήριο:

1. νά κρίνει ὅτι τό Βασίλειο τοῦ Βελγίου, μή θεσπίζοντας ἐντός τῆς προβλεπομένης προθεσμίας τίς ἀναγκαῖες διατάξεις γιά τήν συμμόρφωσή του πρός τήν ὁδηγία 75/442 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 15ης Ἰουλίου 1975, περί στερεῶν ἀποβλήτων, παρέβη ὑποχρέωσή πού ὑπέχει ἐκ τῆς συνθήκης·

2. νά καταδικάσει τό Βασίλειο τοῦ Βελγίου στά δικαστικά ἔξοδα.

Τό *Βασίλειο τοῦ Βελγίου* δέν διετύπωσε ρητῶς κανένα αἴτημα.

III — Ἰσχυρισμοί καί ἐπιχειρήματα τῶν διαδίκων

Ἡ *Ἐπιτροπή* ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ δεσμευτικός χαρακτήρας τῶν ὁδηγιῶν συνεπάγεται γιά τά Κράτη μέλη τήν ὑποχρέωση νά τηροῦν τίς προθεσμίες πού τάσσουν οἱ ὁδηγίες γιά τήν θέσπιση διατάξεων προσαρμογῆς τοῦ ἐσωτερικοῦ δικαίου. Ἡ τήρηση τῶν διατάξεων τῆς συνθήκης ἤ τοῦ παραγώγου κοινοτικοῦ δικαίου δέν δύναται νά ἐξαρτᾶται ἰδίως ἀπό δυσκολίες πού ἀνακύπτουν ἀπό

τήν τροποποίηση τῆς κατανομῆς τῶν ἁρμοδιοτήτων μεταξύ τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας καί τῶν περιφερειακῶν ἤ τοπικῶν ὀργάνων. Ὑφίσταται παράβαση τῆς συνθήκης ἀπό ἕνα Κράτος μέλος, ὅποιο καί ἄν εἶναι τό κρατικό ὄργανο οἱ πράξεις ἤ οἱ παραλείψεις τοῦ ὁποίου κατέληξαν στήν μή ἐκτέλεση τῆς ὑποχρεώσεως. Οἱ ἐν λόγω ἀρχές ἐπιβεβαιώνονται ἀπό τήν ἤδη παγία νομολογία τοῦ Δικαστηρίου.

Ἡ *βελγική κυβέρνηση* παρατηρεῖ ὅτι ἡ ὁδηγία γιά τήν ὁποία πρόκειται, ἀποτελεῖ ἤδη ἀντικείμενο ἐπί μέρους μέτρων ἐκτελέσεως, τά ὁποῖα περιλαμβάνονται στόν γενικό κανονισμό γιά τήν προστασία τῆς ἐργασίας, ἡ πλήρης ὅμως ἐφαρμογή της προσκρούει σέ δυσχέρειες, συνδεόμενες μέ τίς θεμελιώδεις θεσμικές μεταρρυθμίσεις πού εὑρίσκονται ἐν ἐξελίξει στό Βέλγιο. Ἡ ἐφαρμογή τῆς ὁδηγίας ἀνάγεται στίς ἁρμοδιότητες ὄχι μόνο ἐθνικῶν ἀλλά καί περιφερειακῶν ὀργάνων, τῶν ὁποίων οἱ ἁρμοδιότητες ἔχουν καθορισθεῖ ἀπό τόν εἰδικό νόμο περί θεσμικῶν μεταρρυθμίσεων, τῆς 8ης Αὐγούστου 1980, τά ὁποῖα ὅμως δέν ἔχουν ἀκόμα λειτουργήσει. Πρόκειται γιά μία ἐξαιρετική κατάσταση πού ὀφείλεται στήν ἀδυναμία θεσπίσεως νέων κανόνων πρό τῆς ἐγκαταστάσεως καί λειτουργίας τῶν νέων νομοθετικῶν ὀργάνων ὁμοσπονδιακοῦ χαρακτῆρος.

IV — Προφορική διαδικασία

Ἡ Ἐπιτροπή, ἐκπροσωπουμένη, ἀπό τόν νομικό της σύμβουλο René-Christian Beraud, καί τό Βασίλειο τοῦ Βελγίου ἐκπροσωπούμενο ἀπό τόν Robert Hoebaer, ἠγόρευσαν στήν συνεδρίαση τῆς 12ης Νοεμβρίου 1981.

Ὁ γενικός εἰσαγγελεύς ἀνέπτυξε τίς προτάσεις του στήν συνεδρίαση τῆς 2ας Δεκεμβρίου 1981.

Σκεπτικό

1 Μέ δικόγραφο, πού κατέθεσε στήν γραμματεία τοῦ Δικαστηρίου τήν 3η Ἀπριλίου 1981, ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων ἤσκησε, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 169 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, προσφυγή μέ τήν ὁποία ζητεῖται νά ἀναγνωρισθεῖ ὅτι τό Βασίλειο τοῦ Βελγίου, παραλείποντας νά θεσπίσει, ἐντός τῆς ταχθείσης προθεσμίας, τίς ἀναγκαῖες διατάξεις πρός συμμόρφωσή του πρός τήν ὁδηγία 75/442 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 15ης Ἰουλίου 1975, περί στερεῶν ἀποβλήτων (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 15/001, σ. 86 ἐπ.), παρέβη τίς ὑποχρεώσεις πού ὑπέχει ἐκ τοῦ ἄρθρου 189 ἐδάφιο 3 τῆς συνθήκης.

2 Δυνάμει τοῦ ἄρθρου 13 τῆς ὁδηγίας, τά Κράτη μέλη ὑπεχρεοῦντο νά θέσουν ἐν ἰσχύι τά ἀναγκαῖα πρός συμμόρφωσή τους μέτρα ἐντός προθεσμίας εἰκοσιτεσσάρων μηνῶν ἀπό τῆς κοινοποιήσεώς της, ἡ ὁποία ἐξέπνευσε, ἐν προκειμένω, τήν 18η Ἰουλίου 1977.

3 Ἡ βελγική κυβέρνηση διευκρίνισε ὅτι ἡ ὁδηγία ἀπετέλεσε ἤδη ἀντικείμενο ὁρισμένων ἐπί μέρους μέτρων ἐκτελέσεως. Δέν ἀμφισβητεῖ, πάντως, ὅτι τό Βασίλειο τοῦ Βελγίου δέν ἐξεπλήρωσε τήν ὑποχρέωση ἐφαρμογῆς τῆς ὁδηγίας στό σύνολό της, ἐντός τῆς προβλεπομένης προθεσμίας.

4 Ἡ βελγική κυβέρνηση δικαιολογεῖ κυρίως τήν παράλειψή της λόγω τοῦ ὅτι εὑρίσκονται ἐν ἐξελίξει σημαντικές θεσμικές μεταρρυθμίσεις οἱ ὁποῖες, ἰδίως στόν τομέα τῆς ὁδηγίας γιά τήν ὁποία πρόκειται, κατανέμουν ἐξουσίες καί ἁρμοδιότητες μεταξύ ἐθνικῶν καί περιφερειακῶν ὀργάνων. Γιά ὅσο χρονικό διάστημα τά νέα ὄργανα δέν θά εἶναι ἀκόμα σέ θέση νά ἀσκήσουν τίς ἐξουσίες τους, ἡ ὁδηγία δέν θά καταστεῖ δυνατόν νά ἐφαρμοσθεῖ στό σύνολό της.

5 Ἄν καί οἱ ἐν λόγω περιστάσεις δύνανται νά ἐξηγήσουν τήν δυσχέρεια ἐφαρμογῆς τῆς ὁδηγίας, δέν αἴρουν πάντως τήν παράβαση, ἡ ὁποία ἀποδίδεται στό Βασίλειο τοῦ Βελγίου. Κατά τήν παγία νομολογία τοῦ Δικαστηρίου, ἕνα Κράτος μέλος δέν δύναται νά ἐπικαλεσθεῖ διατάξεις, πρακτική ἤ καταστάσεις τῆς ἐσωτερικῆς ἐννόμου τάξεως γιά νά δικαιολογήσει τήν μή τήρηση ὑποχρεώσεων πού ἀπορρέουν ἀπό κοινοτικές ὁδηγίες.

6 Πρέπει, ἐξ ἄλλου, νά σημειωθεῖ ὅτι προκειμένου νά ληφθεῖ ὑπ' ὄψη ἡ προβαλλομένη ἀπό τήν κυβέρνησή του ἐξαιρετική κατάσταση ὁ ὑπουργός δημοσίας ὑγείας καί περιβάλλοντος τοῦ Βελγίου ἐζήτησε ἀπό τήν Ἐπιτροπή, τήν 14η Νοεμβρίου 1979, σέ ἀπάντηση τῆς διαβιβασθείσης αἰτιολογημένης γνώμης, πού προβλέπεται στό ἄρθρο 169 ἐδάφιο 1 τῆς συνθήκης, νά χορηγήσει στό Βασίλειο τοῦ Βελγίου πρόσθετη προθεσμία ἑνός ἔτους γιά νά λάβει τά ἀναγκαῖα πρός ἐκτέλεση τῆς ὁδηγίας μέτρα ἐσωτερικοῦ δικαίου, τά ὁποῖα ἔπρεπε νά ἔχουν τεθεῖ ἐν ἰσχύι ἀπό τόν Ἰούλιο 1977, καί ὅτι στήν πραγματικότητα μόλις τήν 3η Ἀπριλίου 1981 προσέφυγε ἡ Ἐπιτροπή στό Δικαστήριο, κατ' ἐφαρμογήν τοῦ ἄρθρου 169 ἐδάφιο 2 τῆς συνθήκης.

7 Πρέπει, ἑπομένως, νά ἀναγνωρισθεῖ ὅτι τό Βασίλειο τοῦ Βελγίου, μή θεσπίζοντας ἐντός τῆς ταχθείσης προθεσμίας τίς ἀναγκαῖες διατάξεις πρός συμμόρφωσή του πρός τήν ὁδηγία 75/442 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 15ης Ἰουλίου 1975, παρέβη τίς ὑποχρεώσεις πού ὑπέχει ἐκ τῆς συνθήκης.

Ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων

8 Κατά τό ἄρθρο 69 παράγραφος 2 τοῦ κανονισμοῦ διαδικασίας, ὁ ἡττηθείς διάδικος καταδικάζεται στά δικαστικά ἔξοδα, ἐφ' ὅσον ὑπῆρχε σχετικό αἴτημα. Δεδομένου ὅτι τό καθ' οὗ ἡττήθη, πρέπει νά καταδικασθεῖ στά δικαστικά ἔξοδα.

Διά ταῦτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

κρίνει καί ἀποφασίζει:

1) **Τό Βασίλειο τοῦ Βελγίου, μή θεσπίζοντας, ἐντός τῆς ταχθείσης προθεσμίας, τίς ἀναγκαῖες διατάξεις πρός συμμόρφωσή του πρός τήν ὁδηγία 75/442 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 15ης Ἰουλίου 1975, περί στερεῶν ἀποβλήτων (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 15/001, σ. 86 ἐπ.), παρέβη τίς ὑποχρεώσεις πού ὑπέχει ἐκ τῆς συνθήκης.**

2) **Καταδικάζει τό καθ' οὗ διά δικαστικά ἔξοδα.**

	Mertens de Wilmars	Bosco	Touffait
Due	Pescatore	Mackenzie Stuart	O'Keeffe
Koopmans	Everling	Χλωρός	Grévisse

Ἐδημοσιεύθη σέ δημοσία συνεδρίαση στό Λουξεμβοῦργο τήν 2α Φεβρουαρίου 1982.

Ὁ γραμματεύς

A. Van Houtte

Ὁ προεδρεύων

G. Bosco

πρόεδρος τοῦ πρώτου τμήματος

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ FRANCESCO CAPOTORTI

(6λ. ὑπόθεση 68/81, σ. 159)